

Sygn. akt III A Ua 1698/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Danuta Owsiana
Sędziowie:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz (spr.) SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o emeryturę

na skutek apelacji M. D.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

z dnia 30 sierpnia 2011 r. sygn. akt VII U 1316/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z 20 czerwca 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. odmówił M. D. prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia przez niego 15 lat pracy w warunkach szczególnych oraz nierozwiązania stosunku pracy. Zakład nie uznał, jako okresu pracy w warunkach szczególnych, zatrudnienia we (...) Przedsiębiorstwie (...).

Wskutek zaskarżenia decyzji sprawę rozpoznał Sąd Okręgowy w Świdnicy, który wyrokiem z 30 sierpnia 2011 r. odwołanie oddalił i zasądził na rzecz ZUS-u kwotę 60,- zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

M. D., ur. (...), w dniu 4 kwietnia 2011 r. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury w warunkach szczególnych. Wnioskodawca w spornym okresie od 1 września 1965 r. do 30 czerwca 1992 r. był zatrudniony we (...) Przedsiębiorstwie (...) na stanowiskach: montera, starszego technika, majstra, kierownika robót i kierownika budowy.

Ubezpieczony nie przedłożył z tego okresu świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nie rozwiązał stosunku pracy, bowiem od 1 stycznia 1998 r. do chwili obecnej zatrudniony jest na podstawie umowy o pracę w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W..

Sąd I instancji, opierając się na przepisach art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz na przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy wskazał, że wnioskodawca nie spełnił warunku rozwiązania stosunku pracy, dlatego nie może domagać się przyznania mu prawa do emerytury w warunkach szczególnych. Wobec powyższego, za niecelowe uznał Sąd I instancji badanie charakteru zatrudnienia ubezpieczonego w spornym okresie, tj. we (...) Przedsiębiorstwie (...) w latach 1965-1992. Orzeczenie o kosztach procesu Sąd oparł na przepisie art. 98 kpc.

Z wyrokiem nie zgodził się wnioskodawca, wywodząc apelację, w której zarzucił naruszenie:

- art. 184 ustawy emerytalno-rentowej przez przyjęcie, że nie spełnia warunków do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, w sytuacji gdy w odwołaniu wskazał świadków mogących potwierdzić, że praca świadczona była w warunkach szczególnych;
- naruszenie przepisów postępowania przez nieprzeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność jak wyżej;
- błędne przyjęcie, że warunkiem przyznania prawa do emerytury w warunkach szczególnych jest rozwiązanie stosunku pracy.

Apelujący wniósł o zmianę wyroku przez przyznanie mu prawa do emerytury, bądź - o jego uchylenie oraz o zasądzenie na swą rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu zarzutów M. D. wskazał, że rozwiązanie stosunku pracy w związku z uzyskaniem świadczeń emerytalnych jest prawem ubezpieczonego. Wnioskodawca stanął na stanowisku, że nie może ponosić, w przypadku wydania decyzji negatywnej, ryzyka utraty pracy. W sytuacji niepewności, czy otrzyma emeryturę, nie rozwiązał stosunku pracy. Przyjęcie wobec powyższego przez Sąd I instancji, że nie spełnił wymogu rozwiązania stosunku pracy oraz uznanie za zbędne badania spełnienia wymogu 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych we (...) Przedsiębiorstwie (...) pozbawiło wnioskodawcę możliwości weryfikacji zaskarżonej decyzji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy wyjaśnił jednoznacznie istotne dla sprawy okoliczności. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia Sądu I instancji co do opisanego przezeń stanu faktycznego, jak również ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego.

M. D., urodzony (...), prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych wywodził z przepisu art. 32 w zw. z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 jednolity tekst).

Przepis art. 184 w/w ustawy pozwala mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. nabyć, po osiągnięciu wieku przewidzianego, m. in. w art. 32, prawo do emerytury, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym 65 lat oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2 omawianego art. 184 ustawy).

Wiek emerytalny pracowników wykonujących pracę w warunkach szczególnych określa wydane na podstawie art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. nr 8, poz. 4 ze zm.). Przepis § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Z wyżej przedstawionej regulacji prawnej wynika, że warunkiem nabycia prawa do emerytury według art. 184 jest spełnienie przesłanki stażu ubezpieczeniowego przed dniem 1 stycznia 1999 r., tj. dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy emerytalno-rentowej posiadali wymagany okres ubezpieczenia (także w warunkach szczególnych), mogą nabyć prawo do emerytury po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego dla mężczyzn 60 lat (art. 32 ustawy). Wiek emerytalny mogą jednak osiągnąć po 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej prawo do świadczeń określonych w tej ustawie powstaje z dniem spełnienia się wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia. Wówczas też, na wniosek osoby uprawnionej, organ rentowy wydaje decyzję o przyznaniu prawa. Niespełnienie przez pracownika ustawowych warunków koniecznych do przyznania świadczenia powoduje wydanie decyzji odmownej. Natomiast rozwiązanie stosunku pracy jest niezbędnym warunkiem nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 32 w zw. z art. 184 ustawy. Przepis art. 184 przewiduje, że prawo do emerytury pracownika, który osiągnął wiek emerytalny wskazany, m. in., w przepisie art. 32, powstaje, gdy warunki dotyczące okresów zatrudnienia i pracy w szczególnym charakterze zostają spełnione do dnia ustania stosunku pracy. A zatem prawo do emerytury, abstrahując od spełnienia pozostałych warunków, zależy od rozwiązania stosunku pracy.

Nierozwiązanie stosunku pracy przez M. D., powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych. Odmowna decyzja organu rentowego była zatem prawidłowa. Sąd I instancji, po ustaleniu, że ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy, nie miał zatem obowiązku prowadzenia postępowania celem ustalenia spełnienia pozostałych przesłanek przyznania świadczenia.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny, podzielając stanowisko Sądu Okręgowego, oddalił apelację wnioskodawcy na podstawie art. 385 k.p.c.